

Instans: Valnämnden
Tid: 2022-04-27 kl. 18:00
Plats: Sämsjön (B) Kommunhuset

Tomas Svennberg
Valnämndens vice ordförande

Linnea Nilsson
Sekreterare

Förslag på justerare: Axel Roselius (S)

Information:

- VN = slutgiltigt beslut fattas i valnämnden
- KS = slutgiltigt beslut fattas i kommunstyrelsen.
- KF = slutgiltigt beslut fattas i kommunfullmäktige.
- Info = Information.
- Ett X markerar att handlingar finns bifogade i kallelsen.
- VS markerar att handlingar presenteras vid sammanträdet.

<i>KL</i>	<i>NR</i>	<i>Besluts -organ</i>	<i>Ärende</i>	<i>DNR</i>	<i>Handlingar bifogas</i>	<i>Föredragande/ Kommentar</i>
18.00			Sammanträdets öppnande			Ordförande
			Upprop			Nämndsamordnare
			Val av justerare och tid för justering			Ordförande
18.05	1	INFO	Förvaltningen informerar	--	--	Nämndsamordnare
18.10	2	VN	Ordning i valsedelstället	VN 10/2022	X	Ordförande
18.20	3	VN	Principer och regler vid val av röstmottagare	VN 9/2022	X	Ordförande
18.30	4	VN	Kompletterande val av röstningslokal	VN 6/2022	X	Ordförande
18.40	5	VN	Central distribution av valsedlar	VN 12/2022	X	Ordförande

Ordning i valsedelstället

Sammanfattning

Varje kommuns valnämnd ansvarar för att besluta om ordningen bland valsedlarna i valsedelställen. Utgångspunkten är att det både ska vara lätt för väljaren att hitta valsedlarna och även lätt för röstmottagarna att hålla ordning bland valsedlarna. Det är röstmottagarna på respektive röstmottagningsställe som ansvarar för att beslutad ordning följs.

Valmyndigheten har ingen föreskriftsrätt i frågan men har författat ett ställningstagande angående valsedlarnas ordning i valsedelställen (2022-02-18). För att säkerställa förtroendet för valsystemet understryker både Valmyndigheten och JO att valsedlar ska tillhandahållas på ett likformigt sätt. Valmyndighetens bedömning att alla partier som deltar i valen ska få sina namnvalsedlar ställda i valsedelstället i bokstavsordning utifrån fullständig partibeteckning.

Valsedlarna har även vid tidigare val i Herrljunga kommun ordnats i alfabetisk ordning.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-04-11

Ställningstagande från Valmyndigheten om valsedlarnas ordning i valsedelställen daterad 2022-02-18

Förslag till beslut

Valsedlarna i valsedelstället ordnas efter alfabetisk ordning i samband med valen till riksdag, kommun- och regionfullmäktige 2022.

Linnea Nilsson
Nämndsamordnare

Expedieras till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet
För kännedom Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet
till:

Ställningstagande om valsedlarnas ordning i valsedelställen

Valmyndighetens ställningstaganden innehåller en redogörelse för myndighetens uppfattning i rättsliga frågor. De är styrande för Valmyndighetens verksamhet och vägledande för valadministrationen.

Detta ställningstagande har uppdaterats med anledning av ändrad lagstiftning och ersätter därmed tidigare beslutat ställningstagande från den 24 april 2020.

1 Sammanfattning

För att upprätthålla förtroendet för valsystemet och för att det ska vara lätt för väljaren att orientera sig bland valsedlarna ska valsedlarna exponeras likformigt på alla röstmottagningsställen. Med detta menas att alla valsedlar ska presenteras på samma sätt. Det ska också vara lätt för röstmottagarna att ha överblick och hålla ordning bland valsedlarna. För att underlätta för väljarna och röstmottagarna rekommenderas därför att valsedlarna placeras i valsedelställ.

Vid val till riksdag, kommun- och regionfullmäktige gäller följande. Partivalsedlar, dvs. valsedlar med enbart val- och partibeteckning, för de partier som har rätt att få valsedlar upptryckta och utlagda av valnämnden om de begär det, ska ställas i ett eget valsedelställ. Partivalsedlarna ska ställas i varsin lodrät rad i ordningen riksdag (gul), kommunfullmäktige (vit) och regionfullmäktige (blå). Valsedlarna ska i varje rad stå i bokstavsordning efter den partibeteckning som partiet anmält sitt deltagande. Blanka valsedlar ska stå väl synliga nedanför de övriga valsedlarna i valsedelstället.

I de följande valsedelställen ska namnvalsedlar för samtliga partier ställas i samma ordning som ovan, riksdag (gul), kommunfullmäktige (vit) och regionfullmäktige (blå) samt i bokstavsordning efter partibeteckning i varje lodrät rad.

Valsedlar för varje typ av val ska alltid ställas i en egen rad.

Vid valet till Europaparlamentet har samtliga partier i allmänhet namnvalsedlar. Om det förekommer andra valsedlar än namnvalsedlar ska dessa placeras på samma sätt som namnvalsedlarna. Partiernas valsedlar ska stå i bokstavsordning efter partibeteckning. Blanka valsedlar ska stå väl synliga nedanför övriga valsedlar i valsedelstället.

2 Frågeställning

I vilken ordning ska valsedlarna placeras i valsedelställen?

3 Gällande rätt m.m.

I 6 kap. 6-8 §§ vallagen (2005:837) finns bestämmelser om tillhandahållande av valsedlar.

Enligt 8 kap. 2 § vallagen ska det i anslutning till ett röstmottagningsställe ordnas en lämplig avskärmd plats där valsedlar kan läggas ut och där väljarna var för sig kan ta sina valsedlar utan insyn. Om en sådan plats inte kan anordnas i anslutning till röstmottagningsstället får den i stället ordnas inne i lokalen. På denna plats ska väljarna ha tillgång till

1. valsedlar med enbart valbeteckning,

2. valsedlar med parti- och valbeteckning

a) för val till riksdagen samt region- och kommunfullmäktige för varje parti som vid något av de två senaste riksdagsvalen har fått mer än 1 procent av rösterna i hela landet,

b) för val till region- och kommunfullmäktige för varje parti som redan är representerat där och som inte uppfyller kraven i a ovan, när det gäller röstmottagningsställen inom den region eller den kommun där partiet är representerat,

3. valsedlar med parti- och valbeteckning för val till Europaparlamentet för varje parti som vid något av de två senaste valen till Europaparlamentet har fått mer än 1 procent av rösterna i hela landet eller valsedlar med parti- och valbeteckning samt uppgifter om kandidater om ett sådant parti deltar med endast en valsedel.

De partier som deltar i valen ska också kunna ge väljarna tillgång till sina valsedlar. Det är dock valnämnden eller utlandsmyndigheten som lägger ut valsedlarna på den avskärmda platsen.

Valsedlarna ska presenteras på ett likformigt sätt.

Första stycket 2 och 3 gäller endast under förutsättning att partiet har gjort en begäran enligt 6 kap. 7 §.

Av 8 kap. 4 § framgår att det är röstmottagarna som ansvarar för ordningen på röstmottagningsstället.

Bestämmelsen om en likformig presentation av valsedlarna anses vara ett förtydligande av vad som i praktiken redan har ansetts gälla.¹

Enligt lagstiftaren ska det inte göras någon åtskillnad mellan placeringen av partiernas valsedlar. Alla valsedlar ska tillhandahållas på ett likformigt sätt, på en och samma plats. På vilket sätt detta ska ske är en praktisk fråga.²

JO har konstaterat att det ur objektivitetssynpunkt är angeläget att någon åtskillnad inte görs mellan partier vid utläggning av valsedlar. Alla valsedlar ska tillhandahållas på ett likformigt sätt på en och samma plats.³

¹ Prop. 2021/22:52, s. 22.

² Aa, s. 64

³ JO:s dnr 3270-2009. Se även dnr 5127-2010, 5161-2010, 5260-2010 och 5668-2010.

4 Valmyndighetens bedömning

4.1 Föresättningar

Det är valnämnden som ansvarar för frågor om val i kommunen. En av dessa frågor är att bestämma ordningen bland valsedlarna i valsedelställen. Numera är det reglerat att valsedlarna ska presenteras på ett likformigt sätt och på en avskärmad plats.

Utgångspunkten är att det ska vara lätt för väljaren att hitta valsedlarna och lätt för röstmottagarna att hålla ordning bland valsedlarna. För att underlätta för väljarna och röstmottagarna bör valsedlar stå i valsedelställ. Röstmottagarna ska snabbt kunna se om någon valsedel fattas eller om det på annat sätt blivit oordning i valsedelstället.

Det skiljer sig mellan kommuner hur många partier som ställer upp i de olika valen vid allmänna val till kommun- och regionfullmäktige. Det går därför inte att ange den exakta ordningen i valsedelställen men tanken är att valnämnderna genom ställningstagandet får en vägledning att utgå ifrån när det gäller hur valsedlarna ska exponeras i valsedelställen.

Det här ställningstagandet förutsätter att valnämnden använder valsedelställ med tre lodräta rader med 12 fack i varje rad. De valnämnder som använder andra typer av valsedelställ bör följa intentionen i detta ställningstagande.

4.2 Val till riksdag, kommun- och regionfullmäktige.

Det är lämpligt att skilja mellan de olika typerna av valsedlar för att underlätta överblicken. De partier som fått mer än en procent av rösterna vid något av de två senaste valen till riksdagen har rätt att få partivalsedlar, dvs. valsedlar med parti- och valbeteckning, för valen till riksdag samt kommun- och regionfullmäktige upptryckta och utlagda av valadministrationen om de begär det. Övriga partier som har mandat i kommun- och regionfullmäktige har på motsvarande sätt rätt att få partivalsedlar upptryckta och utlagda inom den region eller den kommun där de är representerade om de begär det. Det är valnämnden och röstmottagarna som ansvarar för utläggning av dessa valsedlar och de ska ställas i ett eget valsedelställ. Valsedlarna för varje val ska ställas i varsin lodrät rad i ordningen riksdag (gul), kommunfullmäktige (vit) och regionfullmäktige (blå). Valsedlarna ska stå i bokstavsordning utifrån den partibeteckning under vilken partiet har anmält deltagande i val. Blanka valsedlar ska stå väl synliga nedanför övriga valsedlar i valsedelstället.

Alla partier ska behandlas likvärdigt. Det innebär att alla partier som deltar i valen ska få sina namnvalsedlar ställda i de följande valsedelställen i bokstavsordning uppifrån och ner utifrån fullständig partibeteckning. Valsedlarna ska ställas i samma ordning som partivalsedlarna; riksdag (gula valsedlar), kommunfullmäktige (vita) och regionfullmäktige (blåa). Valsedlar för varje valtyp ska alltid börja ställas i en egen rad.

4.3 Val till Europaparlamentet

De partier som vid något av de två senaste valen till Europaparlamentet har fått mer än en procent av rösterna i hela landet har rätt att få sina valsedlar utlagda av valadministrationen om de begär det vid val till Europaparlamentet. Hela Sverige utgör en valkrets och partier som begär utläggning har av denna anledning i allmänhet en namnvalsedel istället för en partivalsedel. Sammantaget är det betydligt färre valsedlar än vid val till riksdag, kommun- och regionfullmäktige. Alla valsedlar ska ställas i valsedelställ. Vid val till Europaparlamentet

ska valsedlarna för alla partier ställas i valsedelstall i bokstavsordning utifrån den partibeteckning under vilken anmälan om deltagande i val är gjord. Som tidigare nämnts låter partierna i huvudsak trycka namnvalsedlar vid val till Europaparlamentet. Om det förekommer andra valsedlar ska valnämnden säkerställa att dessa presenteras på samma sätt som namnvalsedlarna. Blanka valsedlar ska stå väl synliga nedanför övriga valsedlar i valsedelstället.

4.4 Utlandsmyndigheterna

De utlandsmyndigheter som erbjuder förtidsröstning får för utläggning vid val till riksdag, kommun- och regionfullmäktige partivalsedlar och blanka valsedlar från Valmyndigheten. Vid val till Europaparlamentet får de namnvalsedlar och blanka valsedlar. Det är av vikt att utlandsmyndigheterna också beaktar att valsedlarna ska presenteras på samma sätt och att valsedlarna läggs i bokstavsordning på så sätt som beskrivs för alla val i detta ställningstagande.

Detta ställningstagande har beslutats av Valmyndighetens nämnd den 24 april 2020. Ställningstagandet har, med anledning av lagändringar, uppdaterats i beslut fattat av kanslichef Anna Nyqvist den 18 februari 2022.

Principer och regler vid val av röstmottagare

Sammanfattning

I vallagen finns inga regler för vem som kan vara röstmottagare utöver kravet på att röstmottagare ska ha genomgått sådan utbildning som behövs för uppdraget. Valmyndigheten uppmuntrar dock valnämnderna att fatta beslut om vilka principer och regler som ska gälla vid rekryteringen av röstmottagare. Baserat på valmyndighetens ställningstaganden samt erfarenhet från tidigare val har förvaltningen sammanställt en lista med förslag på principer att utgå ifrån vid rekrytering av röstmottagare till valen 2022.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-04-08

Ställningstagande om krav på saklighet och opartiskhet hos röstmottagare och rösträknare m.fl. DNR VAL-158

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att valnämnden fastställer följande principer att gälla vid rekrytering och bemanning av röstmottagare inför valen 2022:

- Röstmottagare ska ha fyllt 18 år
- Röstmottagare ska kunna prata svenska, det är dock meriterande om röstmottagare har språkkunskaper i språk som talas av stora grupper utrikesfödda.
- Röstmottagarna ska så långt som möjligt spegla befolkningen i kommunen vad gäller ålder, kön och etnisk ursprung.
- Röstmottagarna ska vara stresståliga, noggranna och ha ett gott och respektfullt bemötande mot alla väljare.
- Erfarna röstmottagare tillåts tjänstgöra trots kandidatur på lista, vid rekrytering av nya röstmottagare gäller att dessa inte ska kandidera på någon lista.
- I varje röstnings- och vallokal ska det finnas minst en röstmottagare med tidigare erfarenhet av val.
- Bemanningen i röstnings- och vallokalerna ska planeras så att närstående personer i högsta möjliga mån inte arbetar tillsammans.
- Valdistriktet Herrljunga Västra, Herrljunga Östra och Gäsene bemannas med fem röstmottagare, varav en ordförande och en vice ordförande per lokal.
- Valdistriktet Herrljunga centrum och Ljung bemannas med sex röstmottagare, varav en ordförande och en vice ordförande per lokal.
- Förtidsröstningslokalerna bemannas med fyra stycken röstmottagare per pass (pass om 3-4 timmar) enligt schema som beslutas av valnämnden.

Moa Andersson
Nämndsamordnare

Bakgrund

Valmyndigheten lämnar i handboken för valen 2022 förslag på principer att applicera vid rekrytering av röstmottagare. Några av dessa är att röstmottagaren ska ha fyllt 18 år och att röstmottagarna ska kunna prata svenska men att språkkunskaper i språk som talas av stora grupper utrikesfödda är meriterande. Andra exempel på principer är att röstmottagarna ska spegla kommunens befolkning avseende exempelvis ålder, kön och etniskt ursprung, röstmottagarna bör även vara stresståliga, noggranna och ha ett gott och respektfullt bemötande.

Valmyndigheten tar i samband med val fram en rad ställningstaganden som beslutas av valmyndighetens nämnd. I ställningstagandena tar valmyndigheten ställning till en rad processer som förekommer i samband med val. I valmyndighetens *Ställningstagande om krav på saklighet och opartiskhet hos röstmottagare och rösträknare m.fl.* pekar myndigheten på att genomförande av val ska präglas av objektivitet, det vill säga saklighet och opartiskhet. Med grund i detta bedömer valmyndigheten att den som kandiderar på en lista inte bör arbeta som röstmottagare eller vid rösträkning räkna eller på annat sätt hantera rösterna i det val som kandidaturen avser. Herrljunga kommun har succesivt under de senaste valen rekryterat röstmottagare som inte kandiderar på lista, dock är några av kommunens mest erfarna röstmottagare även aktiva politiker. För att ta vara på den kunskap som finns föreslår förvaltningen att även den som kandiderar på lista ska få tjänstgöra i valet men att detta främst ska gälla redan erfarna röstmottagare. Vid nyrekrytering bör icke-kandiderande personer väljas i första hand. Erfarna röstmottagare definieras i sammanhanget som personer som tjänstgjort som röstmottagare, ordförande eller vice ordförande i någon av kommunens vallokaler eller röstmottagningslokaler i något av de senaste valen.

För att säkerställa god objektivitet i arbetet med valet bedömer valmyndigheten även att röstmottagare som är släkt eller på annat vis har en nära relation till varandra inte bör tjänstgöra samtidigt i samma vallokal. Vidare ska den som ansvarar för att rekrytera röstmottagare själv vara objektiv och bör exempelvis inte hantera ansökan från nära anhörig.

Under tidigare valen 2018 bemannades valdistrikten Herrljunga Västra, Herrljunga Östra och Gäsene med fem röstmottagare i respektive lokal medan valdistrikten i Herrljunga centrum och i Ljung bemannades med sex röstmottagare i respektive lokal. Under förtidsröstningen arbetade röstmottagarna i pass om tre eller fyra timmar med tre stycken tjänstgörande röstmottagare per pass. Förvaltningen föreslår i stort samma fördelning av röstmottagare även i samband med valen 2022 med förändringen att antalet röstmottagare per pass i förtidsröstningslokal utökas från tre till fyra då trenden visar att allt fler väljer att förtidsrösta, vilket kräver utökade resurser i kommunens röstningslokaler.

Förvaltningen föreslår att valnämnden fastställer följande principer att gälla vid rekrytering och bemanning av röstmottagare inför valen 2022:

- Röstmottagare ska ha fyllt 18 år
- Röstmottagare ska kunna prata svenska, det är dock meriterande om röstmottagare har språkkunskaper i språk som talas av stora grupper utrikesfödda.

- Röstmottagarna ska så långt som möjligt spegla befolkningen i kommunen vad gäller ålder, kön och etnisk ursprung.
- Röstmottagarna ska vara stresståliga, noggranna och ha ett gott och respektfullt bemötande mot alla väljare.
- Erfarna röstmottagare tillåts tjänstgöra trots kandidatur på lista, vid rekrytering av nya röstmottagare gäller att dessa inte ska kandidera på någon lista.
- I varje röstnings- och vallokal ska det finnas minst en röstmottagare med tidigare erfarenhet av val.
- Bemanningen i röstnings- och vallokalerna ska planeras så att närstående personer i högsta möjliga mån inte arbetar tillsammans.
- Valdistrikten Herrljunga Västra, Herrljunga Östra och Gäsene bemannas med fem röstmottagare, varav en ordförande och en vice ordförande per lokal.
- Valdistrikten Herrljunga centrum och Ljung bemannas med sex röstmottagare, varav en ordförande och en vice ordförande per lokal.
- Förtidsröstningslokalerna bemannas med fyra stycken röstmottagare per pass (pass om 3-4 timmar) enligt schema som beslutas av valnämnden.

Ställningstagande om krav på saklighet och opartiskhet hos röstmottagare och rösträknare m.fl.

Valmyndighetens ställningstaganden innehåller en redogörelse för myndighetens uppfattning i rättsliga frågor. De är styrande för Valmyndighetens verksamhet och vägledande för valadministrationen.

1 Sammanfattning

Genomförande av val ska präglas av objektivitet, det vill säga saklighet och opartiskhet. Väljarna ska ha ett högt förtroende för valets genomförande.

Den som är förordnad som röstmottagare eller som vid rösträkning arbetar som rösträknare, kontrollant, registrerare m.m. utför sådant arbete som innehåller befogenheten att bestämma om rättigheter och skyldigheter. Sådan befogenhet innebär myndighetsutövning som ska utövas objektivt.

Alla som arbetar med val bör i sin utbildning få kunskap om reglerna om objektivitet.

Valnämnden och länsstyrelsen bör ta fram riktlinjer för hur kravet på objektivitet ska beaktas vid såväl rekrytering som vid genomförande av val.

Valmyndigheten bedömer att den som kandiderar på en lista inte bör arbeta som röstmottagare eller vid rösträkning räkna eller på annat sätt hantera rösterna i det val kandidaturen avser.

2 Frågeställning

Innebär det arbete röstmottagare och rösträknare m.fl. utför myndighetsutövning, vilken ställer krav på saklighet och opartiskhet enligt objektivitetsprincipen? Vilka åtgärder bör valadministrationen vidta med anledning av objektivitetsprincipen? Bör den som kandiderar på lista tillåtas arbeta som valfunktionär?

3 Gällande rätt m.m.

I regeringsformen (1974:152) framgår de grundläggande principerna för den offentliga makten. Vid sidan om principen om demokrati i 1 kap. 1 § och respekten för den enskilda människans frihet och värdighet i 1 kap. 2 § framhålls i 1 kap. 9 § att all makt ska utövas med beaktande av alla människors lika värde samt att en myndighet i sin verksamhet dessutom ska iaktta saklighet och opartiskhet (objektivitetsprincipen).

För att leva upp till grundlagens krav på objektivitet finns bestämmelser om jäv i kommunallagen (2017:725) ifråga om den som är anställd av en kommun och i förvaltningslagen (2017:900) ifråga om den som är anställd på länsstyrelsen.

Kravet på objektivitet är av särskild betydelse vid myndighetsutövning. Detta begrepp innebär att någon utövar befogenheten att bestämma om förmån, rättighet, skyldighet, disciplinär bestraffning eller annat jämförbart förhållande och att detta i väsentlig mån påverkar den enskildes personliga eller ekonomiska situation.¹

Av 3 kap. 5 § vallagen (2005:837) framgår att röstmottagare förordnas av valnämnden. För att någon ska kunna utöva myndighet som anställd eller uppdragstagare krävs att personen är knuten till myndigheten på ett sådant sätt att hen står under myndighetens arbetsledning och kontroll, att hen kan anses ha något faktiskt inflytande över ärenden såsom handläggare eller beslutsfattare samt att hen omfattas av offentlighets- och sekretesslagen, förvaltningslagen och brottsbalkens bestämmelser.²

I avsikt att skapa garantier för att den grundlagsfästa objektivitetsprincipen efterlevs av förvaltningsmyndigheterna har det i bland annat förvaltningslagen införts generella jävsbestämmelser. I bestämmelsernas förarbeten uppgavs bl.a. att ”ett tillfredsställande skydd mot att myndigheterna låter sig påverkas av ovidkommande hänsyn kan [...] ytterst uppnås bara genom regler som klargör i vad mån en myndighetsperson, vars opartiskhet i ett ärende kan sättas i fråga, ska vara skyldig att frånträda handläggningen av ärendet”.³ Motsvarande bestämmelser återfinns i kommunallagen.

Enligt 7 kap. 4 § kommunallagen (2017:725) ska bestämmelserna om jäv i 6 kap. 28-32 §§ om förtroendevalda även tillämpas för anställda.

En förtroendevald eller anställd är jävig om

1. saken angår honom eller henne själv eller hans eller hennes make, sambo, förälder, barn eller syskon eller någon annan närstående eller om ärendets utgång kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada för den förtroendevalde eller anställda själv eller någon närstående,
2. han eller hon eller någon närstående är ställföreträdare för den som saken angår eller för någon som kan vänta synnerlig nytta eller skada av ärendets utgång,
3. ärendet rör tillsyn över sådan kommunal verksamhet som han eller hon själv är knuten till,
4. han eller hon har fört talan som ombud eller mot ersättning biträtt någon i saken, eller
5. det i övrigt finns någon särskild omständighet som är ägnad att rubba förtroendet för hans eller hennes opartiskhet i ärendet.

Om det är uppenbart att frågan om opartiskhet saknar betydelse, ska enligt 29 § bortses från jäv.

Den som är jävig i ett ärende får inte delta eller närvara vid handläggningen av ärendet, men får dock vidta åtgärder som inte någon annan kan utföra utan att handläggningen försenas

¹ Prop. 1973:90 (Förslag till ny regeringsform och ny riksdagsordning m.m.) s. 397, Prop. 2016/17:180 (En modern och rättssäker förvaltning – ny förvaltningslag) s. 46 ff

² JO 2001/02 s. 250, JO dnr. 3045-2008, 334-2012, 334-2012, 530-2012 och 880-2012

³ Prop. 1971:90 s. 351

avsevärt. Den som känner till en omständighet som kan antas utgöra jäv mot honom eller henne ska självant uppge det. Har det uppkommit en fråga om jäv ska ett beslut fattas i jävsfrågan.

I 16-18 §§ förvaltningslagen (2017:900) finns bestämmelser om jäv för den som tar del i handläggning vid länsstyrelsen.

Den som för en myndighets räkning tar del i handläggningen på ett sätt som kan påverka myndighetens beslut i ärendet är jävig om

1. han eller hon eller någon närstående är part i ärendet eller annars kan antas bli påverkad av beslutet i en inte oväsentlig utsträckning,
2. han eller hon eller någon närstående är eller har varit ställföreträdare eller ombud för en part i ärendet eller för någon annan som kan antas bli påverkad av beslutet i en inte oväsentlig utsträckning,
3. han eller hon har medverkat i den slutliga handläggningen av ett ärende hos en annan myndighet och till följd av detta redan har tagit ställning till frågor som myndigheten ska pröva i egenskap av överordnad instans, eller
4. det finns någon annan särskild omständighet som gör att hans eller hennes opartiskhet i ärendet kan ifrågasättas.

Om det är uppenbart att frågan om opartiskhet saknar betydelse, ska myndigheten bortse från jäv.

Den som är jävig får inte ta del i handläggningen av ärendet och inte heller närvara när ärendet avgörs. Han eller hon får dock utföra sådana uppgifter som inte någon annan kan utföra utan att handläggningen försenas avsevärt. Den som känner till en omständighet som kan antas göra honom eller henne jävig ska omedelbart anmäla detta till myndigheten. En myndighet ska pröva en jävsfråga så snart som möjligt.

4 Bedömning

Valmyndigheten bedömer att den som är förordnad som röstmottagare och rösträknare på röstmottagningsställe eller som rösträknare vid den preliminära rösträkningen måste anses stå under valnämndens arbetsledning och kontroll. Detsamma gäller den som anställs av länsstyrelsen som rösträknare, kontrollant eller registrerare m.m. vid den slutliga rösträkningen. Samtliga dessa funktionärer utför därmed sådant arbete som innefattas i valmyndigheternas verksamhet och de befogenheter som följer av ställningen ska därför utövas objektivt, det vill säga sakligt och opartiskt.

Alla som arbetar med val bör i sin utbildning få kunskap om reglerna om objektivitet.

Valnämnden och länsstyrelsen bör ta fram riktlinjer för hur kravet på objektivitet ska beaktas vid såväl rekrytering som vid genomförande av val. Här bör inte bara beaktas faktiska omständigheter knutna till valadministrationen och dess funktionärer utan även väljarnas förtroende för valets genomförande. Valmyndigheten bedömer att den som kandiderar på en lista inte bör arbeta som röstmottagare eller vid rösträkning räkna eller på annat sätt hantera rösterna i det val kandidaturen avser. I riktlinjen bör valnämnden och länsstyrelsen

vidare beskriva hur objektiviteten ska säkerställas när funktionärer arbetar tillsammans och också har en relation till varandra. Vidare bör säkerställas att objektivitet kan upprätthållas vid själva rekryteringsförfarandet. Den som är ansvarig för att förordna röstmottagare och rösträknare ska själv vara objektiv och exempelvis undvika att hantera ansökan från anhörig.

Ställningstagandet ska också gälla för utlandsmyndigheterna i tillämpliga delar. Utgångspunkten ska alltid vara att genomförandet av val ska präglas av objektivitet.

Detta ställningstagande har beslutats av Valmyndighetens nämnd.

Kompletterande val av röstningslokaler (förtidsröstning)

Sammanfattning

Förtidsröstningen under valen 2022 pågår från 24 augusti till 11 september. Under denna period är kommunen enligt 4 kap 22 § vallagen skyldig se till att det finns lämpliga lokaler som kan användas som röstningslokaler och som i fråga om lokalisering, tillgänglighet och öppethållande ger väljarna goda möjligheter att rösta. Valnämnden beslutade genom § 11/2022-03-30 att välja biblioteken i Ljung och Herrljunga samt kommunhuset till röstningslokaler under valen 2022. Enligt vallagen § 24 är kommunen skyldig att hålla minst en röstningslokal öppen varje dag under den tid som röstmottagning får ske i röstningslokaler som kommunen har anordnat. Valnämnden behöver därför fatta ett kompletterande beslut om att hålla kommunhuset öppet för förtidsröstning även den 28 augusti.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-04-12
Valnämnden § 11/2022-03-30

Förslag till beslut

Kommunhusets reception väljs till röstningslokal under valen 2022 och hålls öppen söndagen den 28 augusti mellan klockan 11.00-14.00.

Moa Andersson
Nämndsamordnare

VN § 11

DNR VN 6/2022 910

Val av röstningslokaler inför valen 2022**Sammanfattning**

Förtidsröstningen under valen 2022 pågår från 24 augusti till 11 september. Under denna period är kommunen enligt 4 kap 22 § vallagen skyldig se till att det finns lämpliga lokaler som kan användas som röstningslokaler och som i fråga om lokalisering, tillgänglighet och öppethållande ger väljarna goda möjligheter att rösta. Inför valen 2022 har såväl valmyndigheten som Länsstyrelsen i Västra Götaland tryckt särskilt på vikten av att tillhandahålla tillgängliga vallokaler. Länsstyrelsen rekommenderar kommunerna att granska sina röstnings- och vallokaler utifrån Myndigheten för delaktighets (MDF) checklista för tillgängliga val. Samhällsbyggnadsförvaltningen har granskat tidigare års röstningslokaler, Biblioteket i Ljung och Biblioteket i Herrljunga, utifrån checklistan för tillgängliga val. Lokalernas fysiska förutsättningar har bedömts utifrån de delar av checklistan som berör tillgängligheten utanför lokalen samt tillgängligheten avseende att ta sin in i, runt i och ut ur lokalen. Då tillgängligheten för de båda lokalerna bedömts som förhållandevis god föreslår förvaltningen att dessa lokaler används i samband med förtidsröstningen även under valen 2022.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-01-26
Checklista för tillgängliga val – Biblioteket Herrljunga
Checklista för tillgängliga val – Biblioteket Ljung

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Biblioteket i Herrljunga väljs till röstningslokal under valen 2022 och hålls öppen mellan den 24 augusti och den 10 september under följande tider
 - Måndag, tisdag, onsdag och torsdag 11.00-19.00
 - Fredag 11.00-16.00
 - Lördag 10.00-13.00
- Biblioteket i Ljung väljs till röstningslokal under valen 2022 och hålls öppen mellan den 24 augusti och den 9 september under följande tider:
 - Måndag och torsdag kl. 10.00-13.00, 16.00-19.00
- Kommunhusets reception väljs till röstningslokal under valen 2022 och hålls öppen mellan den 4 september och den 11 september under följande tider:
 - Söndag kl. 11.00-14.00 (4 september)
 - Söndag kl. 08.00-20.00 (11 september, valdag)

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Fortsättning VN § 11

Valnämndens beslut

1. Biblioteket i Herrljunga väljs till röstningslokal under valen 2022 och hålls öppen mellan den 24 augusti och den 10 september under följande tider
 - Måndag, tisdag, onsdag och torsdag 11.00-19.00
 - Fredag 11.00-16.00
 - Lördag 10.00-13.00
2. Biblioteket i Ljung väljs till röstningslokal under valen 2022 och hålls öppen mellan den 24 augusti och den 9 september under följande tider:
 - Måndag och torsdag kl. 10.00-13.00, 16.00-19.00
3. Kommunhusets reception väljs till röstningslokal under valen 2022 och hålls öppen mellan den 4 september och den 11 september under följande tider:
 - Söndag kl. 11.00-14.00 (4 september)
 - Söndag kl. 08.00-20.00 (11 september, valdag)

Central distribution av valsedlar

Sammanfattning

Enligt vallagen ansvarar partierna för att distribuera valsedlar till röstmottagningsställen men sedan 2022-01-01 anger nya bestämmelser i vallagen 8 kap 2 § att endast valnämnden, i praktiken röstmottagarna, lägger ut valsedlar på avsedd plats i lokalen. För att underlätta för såväl partierna som för röstmottagarna föreslår förvaltningen att valnämnden beslutar om central distribution av valsedlar från kommunhuset till respektive röstmottagningsställe. Partierna skickar då valsedlar till Torget 1, 524 23, Herrljunga så att dessa är valnämnden tillhanda senast den 10 augusti 2022. Valnämnden ansvarar sedan för att respektive partis valsedlar finns tillgängliga på samtliga av kommunens beslutade röstmottagningsställen mellan den 24 augusti och den 11 september.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-04-12

Förslag till beslut

- Valnämnden ansvarar för central distribution av valsedlar till kommunens röstmottagningsställen.
- Partier som anmält sig till valet ska skicka valsedlar till Torget 1, 524 23, Herrljunga
- Valsedlar som ska distribueras centralt ska vara valnämnden tillhanda senast den 10 augusti 2022

Moa Andersson
Nämndsamordnare